

Malmö Konserthus

Torsdag 24 mars 2011 kl 19.30

Bartóks sista

MALMÖ SYMFONIORKESTER
JOSHUA WEILERSTEIN, dirigent
MARIANNA SHIRINYAN, piano
JÖRGEN SVENSSON, konsertmästare

ROBERT SCHUMANN (1810-1856)
Genoveva, uvertyr op 81 / 12 min

BÉLA BARTÓK (1881-1945)
Pianokonsert nr 3 E-dur BB 127 / 23 min
Allegretto
Adagio religioso
Allegro vivace

PAUS

DMITRIJ SJOSTAKOVITJ (1906-1975)
Symfoni nr 5 d-moll op 47 / 45 min
Moderato
Allegretto
Largo
Allegro non troppo

Med Malmö Symfoniorkesters och Malmö Konserthus GRATISapp har du alltid en uppdaterad konsertkalender i fickan.

Kvällens blommor
kommer från

Malmö Konserthus

Torsdag 24 mars 2011 kl 19.30

JOSHUA WEILERSTEIN Dirigent

Vid 22 års ålder 2009 tog Joshua Weilerstein sitt diplom i violinen vid New England-konservatoriet och segrade senare samma år i Internationella Malkotävlingen för unga dirigenter i Köpenhamn. I förstapriset ingår engagemang under tre års tid i de främsta nordiska orkestrarna, bl a Oslofilharmonikerna, Finlands Radiosymfoniker, Göteborgs Symfoniker, Kungliga Filharmonikerna i Stockholm och DR SymfoniOrkestret. Sommaren 2009 deltog Joshua Weilerstein även i American Academy of Conducting för David Zinman vid Aspenfestivalen, där han tilldelades dirigentpriset Robert J Harth Conductor Prize. Året därpå vann Weilerstein tävlingens förstapris. Under säsongen 2010/2011 dirigerar Weilerstein bl a Tapiola Sinfonietta i Finland och Norrköpings Symfoniorkester samt på hemmaplan Indianapolis Symphony, CityMusic

Cleveland och kammarorkestern vid Skaneateles Festival i staten New York med flera. I februari 2011 var Joshua utvald att som "Dudamel Fellow" arbeta nära Gustavo Dudamel och både dirigera själv samt vara beredd på inhopp för Dudamel vid en rad konserter med Los Angeles Philharmonic Orchestra. Joshua Weilerstein bjöds 2007 in som violinsolist till Simon Bolívar Youth Orchestra i Venezuela och turnerade som förstaviolinist med orkestern på den kritikerhyllade USA-turnén under ledning av Gustavo Dudamel. Under 2010 engagerades Joshua åter av SBYOV, denna gång som dirigent.

Weilerstein är bosatt i Boston, där han är konsertmästare i Discovery Ensemble vars syfte är att genom interaktiva workshops och konserter föra ut den symfoniska musiken till barn. Weilerstein studerar dirigering för Hugh Wolff.

MARIANNA SHIRINYAN

Piano

Marianna Shirinyan, med armeniskt ursprung, håller på att etablera sig som en internationell konsertpianist och kammarmusiker. Hon är numera bosatt i Danmark, där hon hyllas av både publik och kritiker. Marianna tog sin examen med toppbetyg

för Konrad Elser vid Musikhögskolan i Lübeck 2007 och tilldelades året innan andra pris i den prestigefyllda Internationella ARD-tävlingen i Tyskland. Hon har därutöver vunnit en rad priser, bl a första pris i Premio Vittorio Gui i Florens 2004 och tilldelats De danska musikkritikernas pris 2009 samt Danmarks Radio P2-priset 2010.

Som kammarmusiker har Marianna samarbetat med bl a Christian Altenburger, Ernst Kovacic, Shmuel Ashkenasi, Thomas Brandis, Wolfgang Bötcher, Ana Chumachenko, Ivry Gitlis, Ilya Gringolts, Ida Händel, Midori och Pavel Vernikov. Marianna Shirinyan deltar regelbundet i sommarfestivaler i Skandinavien och Tyskland. Sedan 2004 undervisar hon vid Kammarmusikaliska akademiens tävling Jugend musiziert på Schloss Weikersheim och från 2007 är hon lärare vid Det Kongelige Danske Musikonservatorium i Köpenhamn. Hon har medverkat i radio- och TV-sända konserter i Danmark, Tyskland, England och Spanien.

Framöver väntar framträdanden med Göteborgs Symfoniker, DR SymfoniOrkestret, Bayerns Radioorkester och I Pommerigi Musicali di Milano.

ROBERT SCHUMANN

Genoveva, uvertyr

Redan som tjugoåring planerade Robert Schumann att skriva en opera. Då gällde det Hamlet och Schumann skrev i ett brev hem till sin mor att han var "eld och lågor och dygnet runt omgavs av de mest fantastiska toner" inspirerade av Shakespeares drama. Projektet kom dock aldrig att realiseras, inte heller någon av de övriga femtio operaidéer som Schumann hade fram till 1840-talets slut, tills Schumann 1847 stötte på Friedrich Hebbels drama Genoveva. Med sedvanlig arbetsintensitet skrev han uvertyren till verket redan samma dag som han läste pjäsen. När inspirationen slog till hos Schumann var det alltid med full kraft.

Operans ämne bygger på en medeltida legend om Genoveva av Brabant, en legend som påminner om den Wagner hade som grund i sin opera Lohengrin. Wagner och Schumann arbetade på sina

operaprojekt nästan samtidigt och intressant att notera är att de faktiskt hade kontakt med varandra vid denna tid då båda bodde i Dresden. Inte bara ämnesmässigt utan även rent musikaliskt finns kopplingar mellan tonsättarnas verk. Också Schumanns opera närmar sig det genomkomponerade musikdrama Wagner var på väg att utveckla. Genoveva hade premiär i Leipzig 25 juni 1850 och fick ett blandat mottagande. De negativa omdömena om verket gjorde att Schumann skrinlade ytterligare operaprojekt. Operan Genoveva har sedan dess sällan framförts, även om man kan ana att verket börjat omvärderas under de senaste decennierna och att man numera inser dess originalitet. Däremot blev uvertyren tidigt ett populärt konsertstycke som ofta framförts frikopplat från sitt musikdramatiska ursprung.

© Staffan Storm

BÉLA BARTÓK

Pianokonsert nr 3

Den tredje pianokonserten blev Bartóks sista "fullbordade" verk. De sista 17 takterna låg färdigkomponerade, men oorkestrerade då han avled. De fullbordades enligt Bartóks instruktioner av hans elev Tibor Serly. Bartók komponerade ofta i former som utvecklades symmetriskt kring en mittpunkt. Det är därför av stort intresse att notera att hela konsertens mittpunkt – mellandelen i den andra satsen – är hans sista exempel på "nattmusik". Enligt Serly är det "en nattlig friluftsstämning med ljud av fåglar och insekter". Bartók hade tidigare uppfunnit och återanvänt denna nattmusik i t ex pianosviten I det fria, där en av satserna

har just namnet Nattmusik. Denna typ av musik förekommer också i Riddar Blåskäggs borg som är kopplad till ett mörkt hav bestående av Blåskäggs tårar. I den sena Konsert för orkester förekommer denna typ av musik i sats 2 med titeln Elegi. Det verkar därmed sannolikt att Bartók för samman den yttre och inre natten i denna musik. I den tredje pianokonsertens andra sats använder Bartók för första och enda gången satsbeteckningen Religioso. Möjligen är den också en bön om befrielse från den mycket mörka natt Bartók levde i under sina sista år.

© Tore Eriksson

DMITRIJ SJOSTAKOVITJ
Symfoni nr 5

I början av 1936 hade partitidningen Pravda pekat ut Sjostakovitj som en dekadent tonsättare som var på väg in i en helt felaktig musikstil. Ja, han kallades rent av folkfiende och eftersom Pravda var Stalins förlängda arm, var angreppet ytterst allvarligt. Sjostakovitj var inte stort mer än trettio år gammal, men redan det hetaste och största namnet på den sovjetiska tonsättarhimlen. Detta var alltså inte alls någon garanti för att han skulle skonas. Han hade haft stora framgångar med sin första symfoni, men den andra och tredje hade ansetts alltför radikala. Operan Lady Macbeth, som gått segrande fram och tagits upp av åtskilliga operahus, fann Stalin plötsligt vara så pervers att den bokstavligen försvann från teatrarna över en natt. Sjostakovitj drog därför för säkerhets skull tillbaka den fjärde

symfonin direkt efter generalrepetitionen, förvissad om att den inte skulle vinna förståelse. Han hade till stor del komponerat den i depressionen över tidens påhopp och musiken hade blivit personligt tragisk och mörk. Den rymde med andra ord allt annat än den folkliga optimism som de social-realistiska kulturbyråkraterna förordade. Sjostakovitj kände kravet att presentera ett nytt verk, eftersom tystnaden lätt kunde missförstås. Han påbörjade därför sin femte symfoni den 18 april 1937. Tonsättaren själv fann många likheter mellan den fjärde och femte symfonin och mycket av protesten har stannat kvar i den femte. Men han uttryckte sig på ett helt annat sätt. Med femte symfonin blev han åter allmänt uppskattad, kanske för att han bifogat en brasklapp: "en sovjetkonstnärns svar på

rättvis kritik". Om dessa ord var framtvängade är svårt att i efterhand avgöra, men faktum kvarstår att Sjostakovitj nu skrivit en symfoni i den stora ryska traditionen. Den är mäktig, gripande och grandios. Uruppförandet togs omhand av Leningrad-filharmonikerna och Jevgenij Mravinskij och ägde rum på den ryska revolutionens tjuugoårsdag 21 oktober 1937. Musiken hyllades med långa ovationer.

Sjostakovitj hade komponerat en symfoni i traditionell form, men den över femton minuter långa långsamma första satsen bryter mönstret. Det är en grandios inledning med bred dramatik, men det är en kompromisslös musik som är kemiskt fri från utåtriktad folklighet. Andra satsen rymmer raffinerad parodi och den tredje är patetiskt laddad. Det krävdes stort civilkurage att skriva sådan abstrakt och sub-

jektiv musik. Egentligen var det märkligt att den blev så framgångsrik, förmodligen var det finalen som lurade makthavarna. De hörde segerrikt stöveltramp. Men den känsliga delen av premiärpubliken grät, för de hörde maktens kreatur klampa in i en ekande tomhet, in i en tragedi utan återvändo. "Väntan på avrättningen är ett av de teman som hela livet plågat mig", ska Sjostakovitj ha sagt enligt Volkov. Dessa ord känns särskilt aktuella under denna period. Femte symfonin återuppräktade Sjostakovitjs rykte och blev hans mest spelade i såväl öst som väst. Nog måste man ha undrat vart den fjärde tog vägen. Den uruppfördes inte förrän på nyåret 1961. För tonsättaren blev femte symfonin startpunkten för en förnyad kamp.

© Stig Jacobsson

Kommande konserter

Lördag 26 mars 12.00 & 14.00 & 16.00

MUSIKALISK MAGI

Nallekonsert®

Nalle och Malmö SymfoniOrkester har bjudit in Stefan & Kim!
Med detta musikaliska dynamopaket på scen kommer det att slå gnistor och musikalisk magi skapas.

Malmö SymfoniOrkester
Joachim Gustafsson, dirigent
Stefan Arwidson & Kim Strandberg

Onsdag 30 mars 18.00

SIBELIUS TVÅA – EFTER JOBBET

Symfoni nr 2 av Jean Sibelius

Malmö SymfoniOrkester
Thomas Søndergård, dirigent
Niklas Törnlund, programvärd

Torsdag 31 mars 19.30

TRUMPETVIRTUOS

Musik av Tobias Broström och Jean Sibelius

Malmö SymfoniOrkester
Thomas Søndergård, dirigent
Håkan Hardenberger, trumpet

Konserthusets biljettkassa 040-34 35 00

Öppet: mån–fre 12–18 samt två timmar före konsert.

Erbjudande till MSO:s konsertpublik

BROMANS GRILL & BAR

Valfri varmrätt i restaurangen före eller efter konsert för 150 kr exkl dryck.
Restaurangbiljetten köps i biljettkassan. Har du frågor eller vill boka bord kontakta Quality Hotel Konserthuset, tel 040-664 60 20.